

Haapajärven lukion päivitysauditointiraportti

22.12.2025

Jussi Tomberg

Yhteenveto

Haapajärven lukion kestävän kehityksen sertifikaatin uusimisauditoinnissa todettiin, että oppilaitos täyttää sertifikaatin vaatimukset. Itsearviointi oli kattavaa ja tuloksia käsiteltiin yhdessä. Kestävän kehityksen toiminta toteutuu hyvin, vaikka rakennuksen ikä tuo haasteita. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti kestävyystyöhön ja kehittämissuunnitelma on laadittu osallistavasti, sisältäen selkeät tavoitteet ja toimenpiteet.

Opetuksessa ja toimintakulttuurissa korostuvat yhteisöllisyys, hyvinvointi ja opiskelijoiden osallistaminen. Kestävyys näkyy eri oppiaineissa ja kansainvälisessä toiminnassa. Kehittämiskohteina mainitaan mm. kestävyysosaamisen lisääminen opetukseen, henkilöstön täydennyskoulutus sekä tiedonkulun ja yhteistyön kehittäminen. Myös sidosryhmätyöskentelyn lisääminen koettiin tärkeänä.

Sertifikaatin uusimista ennen pidetään etätapaaminen kehittämistoimien käynnistymisestä ja päivitetystä toimintasuunnitelmasta alkuvuodesta 2026.

1) Auditoinnin tavoitteet

Haapajärven lukion kestävän kehityksen sertifikaatin uusimisauditointi suoritettiin perjantaina 3.12.2025.

Auditoinnissa todennettiin oppilaitosten kestävän kehityksen sertifikaatin myöntämisperusteiden täyttyminen Haapajärven lukion toiminnassa. Sertifikaatin myöntämisperusteiden mukaan oppilaitoksen tulee täyttää seuraavat vaatimukset [Sertifikaatin myöntämisperusteet - Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointi \(kouluajaymparisto.fi\)](#):

- a) Itsearviointiprosessin toteutus (arviointitiedon laajuus ja laatu sekä tulosten yhteenveto)
- b) Kestävän kehityksen toiminnan taso kymmenessä indikaattorissa
- c) Oppilaitoksen kehittämissuunnitelma (tavoitteet ja niiden toimeenpano)

Lisäksi käytiin laajempaa keskustelua oppilaitoksen toiminnan vahvuuksista ja kehittämisen kohteista.

Oppilaitos toimitti ajoissa kaiken materiaalin jakamalla ne sähköisesti päivitysauditointia varten. Oppilaitos oli valmistautunut auditointiin ja asianosaiset olivat täsmällisesti paikalla. Haapajärven lukiossa toteutetaan pitkälti kestävän kehityksen teemojen henkeä ja tähän on koottu päivitettyjä havaintoja opiston nykytilasta ja muuttuneista asioista edelliseen raporttiin, sekä pohdintaa uudistetusta sertifiointista.

2) Sertifikaatin vaatimusten täyttyminen

- a) Itsearviointiprosessin toteutus

Oppilaitos on kerännyt ennen auditointia itsearviointitietoa eri henkilöstöryhmiltä, sen on todettu olevan kattavaa ja tuloksia on käsitelty yhteisesti. Tämä ilmenee kyselyiden tuloksista sekä osallistujista ja oppilaitos täyttää tältä osin sertifikaatin myöntämisperusteet.

b) Kestävän kehityksen toiminnan taso kymmenessä indikaattorissa

Haapajärven lukio on osin iäkäs rakennus, joka asettaa haasteensa esimerkiksi kierrätykselle. Auditoinnin yhteydessä totesimme, että perustoiminnot toteutuvat kuitenkin varsin hyvin ja esimerkiksi oppilaat osallistetaan vahvasti kestävyystyöhön. Voidaankin todeta, että perustason kriteerit täyttyvät ja tarvittavat asiakirjat ovat kunnossa.

c) Oppilaitoksen kehittämissuunnitelma

Sertifikaatin myöntämisperusteiden mukaan kehittämissuunnitelman tulee olla tulevaisuussuunniteltu, se tulee laatia yhdessä kouluyhteisön kanssa, osallistaen henkilöstöä, oppilaita ja sidosryhmiä. Haapajärven lukio on toiminut kehittämissuunnitelman laadinnassa näiltä osin sertifikaatin vaatimusten edellyttämällä tavalla. Kehittämissuunnitelmassa on kuvattu vaatimusten mukaisesti pääpiirteissään tavoitteet, toimenpiteet, aikataulut ja vastuut. Kehittämissuunnitelmaan oli liitetty myös myös taulukko, johon täsmennetään tavoitteet, toimenpiteet, aikataulut, vastuut ja mittarit. Lisäksi todennetaan suunnitelman käynnistyneet toimenpiteet etätapaamisessa vuoden 2026 alussa. Kehittämissuunnitelmassa oli hienolla tavalla kuvattu edellisen auditoinnin jälkeen sekä tulevaisuuden lukio-tarkastelun tuloksena suunnitellut kehittämistoimenpiteet. Niitä oli tarkasteltu lyhyen ja pitkän tähtäimen suunnitelmina, parhaina käytänteinä ja kehittämiskohteina. Erityisenä nostona mainittakoon UNESCO-haastekilpailumalli, jossa teemoja pidetään esillä mukavasti pelillistämisen avulla.

3) Auditoinnin havainnot

Opetus

Haapajärven lukio panostaa edelleenkin oppilaiden ja henkilökunnan hyvinvointiin ja se näkyy viihtyisyydessä ja yleisessä ilmapiirissä, joka oli hyvin lämmin ja ystävällinen. Haapajärven lukiossa painotetaan koko yhteisön vastuuta ja osallisuutta, sekä ollaan avoimia yhteistyölle, vuorovaikutukselle ja kumppanuuksille.

Kestävä kehitys näyttäytyy oppilaiden haastattelun perusteella oppiaineissa kohtuullisen hyvin. Mieleenpainuvimpana se kuitenkin tulee luonnollisesti esille biologiassa ja maantiedossa sekä historiassa ja yhteiskuntaopissa, jossa mieleen oli jäänyt erityisesti moninaiset työskentelytavat. Myös hieman yllättäenkin oppilaat nostivat kestävä kehityksen opetuksessa kielten roolin, joissa

he kertoivat esimerkkejä aiheen käsittelyssä. Oppilaitoksessa toteutetaan hienoa kotikansainvälisyysmallia, jossa opiskelijat vierailevat vuoron perään Haapajärven ja Uudenkaarlepyyn kouluissa viikon verran keväällä ja oppivat näin molempia kotimaisia kieliä autenttisesti. Myös psykologian yhdistäminen opinto-ohjaukseen on hieno oivallus ja kehittää lukiolaisten itsetuntemusta. Suunnitteilla on myös herättää henkiin kuvataiteen ja biologian yhteinen projekti biodiversiteetin ja alueidentiteetin teemoin.

Omiin oppiaineisiinsa he haluaisivat kytkeä vieläkin enemmän kestävyysosaamista, vaikkapa siitä miten energia ja sen kulutus voitaisiin visualisoida. Opetuksen kehittämistyössä ihan oppiainearjessa pohdittiin teeman parempaa esilläoloa ja kytköstä arkielämään ja tulevaisuuden tietoihin ja taitoihin. Kehittämissuunnitelmassa ei kuitenkaan ollut juurikaan mainintoja henkilöstön täydennyskoulutuksesta talon väelle lukuvuodelle 2025–2026. Niitä ajatuksia voisi kirjata myös taulukkopohjaisiin toimintasuunnitelmiin

Toimintakulttuuri

Haapajärven lukion lämmin ja oppilaslähtöinen toimintakulttuuri näkyy kaikkialla. Pienessä lukiossa opettajat ja muu henkilökunta tuntevat opiskelijat ja kohtaamiset olivat ystävällisiä. Koululla oli myös varattu erikseen tiloja, jossa voi pelaila ja rauhoittua koulupäivän aikana.

Koulun sisäistä toimintakulttuuria on tarkoitus kehittää toimintasuunnitelman mukaan entistä enemmän opiskelijoita osallistavaksi aktiivisen oppilaskunta-, keke- ja Unesco -toiminnan kautta. Opiskelijat tuntuivat olevan hyvin perillä koulun kestävyysteemoista ja pyrkimyksistä. Erikseen mainittakoon opiskelijoiden itsensä hoitaman kierrätyksen ja sen koordinoinnin. Myös kierrätettävien jakeiden tyhjennyksestä he huolehtivat itse.

Haapajärvi on osa Hinku-verkostoa, jossa tavoitteena on vähentää hiilijalanjälkeä 80 % vuoteen 2030. Hinkuverkoston verkkosivuilla on erikseen mainittu Haapajärven yläaste ja koulun kestävyystyö, sekä sertifiointi. Kouluilla on yhteinen Hinku-työryhmä, mutta siinä ei ole edustajia Kaupungin puolelta. Tämä työryhmä on nyttemmin hiipunut ja sen virittämisestä uudelleen oli keskustelua. Kehittämissuunnitelmaksi olikin kutsua mukaan kaupungin muiden hallintokuntien edustajia mukaan tähän koulujen Hinku-työhön ja etsiä yhteisiä kehittämisteemoja. Myös hallintokuntien välisessä yhteistyössä nähtiin muutoinkin kehittämisen tarvetta. Esimerkiksi kiinteistöhuollon ulkoistamisessa ja kestävyysteemojen toteuttamisessa nähtiin kehittämiskohteita.

Haapajärven lukio on myös UNESCO ASPnet-verkoston koulu, joten sen toimintakulttuurissa näkyvät Unescon periaatteet, joita ovat kasvattaminen rauhaan, suvaitsevaisuuteen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja tasa-arvoon sekä vastuuseen ympäristöstä ja kulttuuriperinnön säilyttämisestä. Lukiolla on myös vahvasti mukana kansainvälisessä toiminnassa ja kestävyyspyrkimykset ovat keskiössä tässäkin toiminnassa. Tulossa on esimerkiksi yhteinen ilmastokurssi saksalaisten ja belgialaisten kumppanien kanssa. Maata pitkin matkustamista mietitään myös liikkumisvaihtoehtona.

Lukiolla on aktiivista some-toimintaa, jossa esimerkiksi tapahtumista viestitään mukavasti ja keke-teematkin ovat esillä. Verkkosivut keskittyvät lähinnä materiaalipankkina keke-teemojen osalta. Verkkosivujen etusivulle olisi ehkä syytä nostaa sertifiointi ja lyhyt kuvaus siitä mitä se tarkoittaa Haapajärven lukiossa.

Johtaminen

Johtamiskulttuuria on kehitetty hyödyntämällä rehtorin ja sivistysjohtajan tuplaroolia sekä osallistamalla alueelliseen yhteistyöhön. Haapajärven lukion kehittämissuunnitelmaa käytetään myös hyväksi kaupungin yleisessä strategiatyössä ja kestävän kehityksen sertifiointi nähdään myös selkeänä vetovoima- ja bränditekijänä. Tiedottamista ja suunnittelukäytäntöjä on kehitetty, mm. Wilma-tiedotteiden ja vuosikellon avulla. Tiedonkulun ja yhteistyön parantaminen vaatii erityisesti johdon panostusta. Avoimuutta, keskustelua ja palautteenantoa tulisi tällä alueella lisätä. Opettajien täydennyskoulutustarpeisiin vastaaminen ja resurssien turvaaminen ovat johtamisen vastuulla. Näihin kehittämiskohteisiin oli suunnitelmissa toimia esimerkiksi anonyymien palautteen kerääminen, kehityskeskustelut, pedagogiset iltapäivät ja palaverien ennakkotiedottaminen ajoissa.

Täydennyskoulutuksen teemoina oli esimerkiksi tekoäly lukiomaailmassa. Olisiko kestävyysteemoille myös tarvetta täydennyskoulutuksessa, jotta aihe tulisi kaikille merkitykselliseksi? Opetuksen ja toimintakulttuurin osalta kirjauksia oli löydetty hyvin, mutta johtamisen osalta ne jäivät vähäisiksi. Johtaminen on kestävyysteemoissa yksi merkittävimpiä ajureita, joten siihen olisi hyvä saada myös kehittämisajatuksia ja kirjata ylös myös tämän hetken hyviä käytänteitä.

4) Toiminnan vahvuudet ja kehittämisen kohteet

Koulun vahvuus on selkeästi yhteisöllisyys ja hyvinvoinnin tukeminen. Siihen tehdään paljon töitä ja tätä tukevat myös henkilökunnan ja opiskelijoiden ajatukset. Myös rakenteet kestävyys toteuttamiseen esimerkiksi teknisesti on edelleen hyvällä. Kehittämisen kohteina voisi mainita teeman näkyvyyden parantamisen ja esimerkiksi tiedotuksen ajantasaistamisen esim. nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Koulu voisi ottaa myös askelia kohti yhteiskunnallista vaikuttavuutta tapahtumien järjestämisen lisäksi. Henkilökunnan täydennyskoulutus voisi olla myös yksi kehittämiskohteista. Kansainvälisyys ja UNESCO-toiminta on Haapajärven lukion yksi erityisvahvuuksista, jossa oppilaitos tunnetaan myös kansallisesti. Tässä on varmaan yksi hyvä väylä edistää ja kehittää myös kestävyysteemoja.

Alla kootusti Haapajärven lukion kehittämiskohteita opetuksen, toimintakulttuurin ja johtamisen näkökulmista. Kehittämiskohteet ovat nousseet erityisesti lukiolla toteutetun tulevaisuustyöskentelyn avulla. Tulevaisuustyöskentelyä pidettiin lähtökohtaisesti hyvänä menetelmänä, mutta muiden osallistujien tulosten näkyminen koettiin hieman johdattelevana ja se saattoi vaikuttaa vastaajan antamiin tuloksiin.

Opetus

- **Kestävän kulutuksen teemat:** Tarve tuoda kestäväää kulutusta ja kulutustottumuksia näkyvämmiin ja konkreettisemmin esille opetuksessa, mukaan lukien opetusmateriaalihankinnat ja arvojen pohdinta yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- **Luovuuden ja toiminnallisuuden lisääminen:** Luovuutta, innovointia ja toiminnallisuutta tulisi tuoda tavoitteellisesti esille kaikissa oppiaineissa.
- **Lähiluonnon hyödyntäminen:** Lähiluontoa voisi käyttää opetuksessa enemmän, esimerkiksi järjestämällä virkistytymis- ja ryhmäyttämishetkiä ulkona sekä kehittämällä ekologista maailmankuvaa esimerkiksi viljelypalstan tai kompostoinnin avulla.
- **Tekoälystrategia:** Oman tekoälystrategian laatiminen ja opettajien koulutuksen lisääminen tekoälyn hyödyntämiseen.
- **Monilukutaidon kehittäminen:** Monilukutaitoa ja kriittistä lukutaitoa tulee kehittää edelleen muuttuvassa teknologisessä ympäristössä.
- **Tulevaisuuden uskon ja aktiivisen kansalaisuuden vahvistaminen:** Opiskelijoiden tulevaisuuden uskoa ja innovatiivisuutta tulee vahvistaa kaikissa oppiaineissa.

Toimintakulttuuri

- **Yhteydenpidon kehittäminen:** Yhteydenpitoa Haapajärven kaupungilta siirtyneisiin henkilöstöryhmiin ja teknisen toimen kanssa tulee kehittää.
- **Yritys- ja oppilaitosyhteistyön vahvistaminen:** Yritysyhteistyölle ja oppilaitosyhteistyölle kaivataan vakiintuneempia käytäntöjä ja resursointia, erityisesti vihreän teknologian yritys-toimintaan tutustumiseen.
- **Opiskelijoiden yksilöllisten haasteiden huomioiminen:** Tarve yhtenäistää toimintakulttuuria opiskelijoiden lisääntyneiden haasteiden ja tuen tarpeiden huomioimisessa.
- **Koulun arvojen tarkastelu:** Koulun yhteisten arvojen tarkastelu ja arviointia niiden konkretisoitumista arjessa.

Johtaminen

- **Tiedonkulun ja yhteistyön kehittäminen:** Tiedottaminen ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.
- **Avoimuuden ja palautteen lisääminen:** Avoimuutta, keskustelua ja palautteenantoa johtamisesta lisätään.
- **Opettajien täydennyskoulutus ja resurssit:** Opettajien täydennyskoulutustarpeisiin vastaaminen ja riittävien resurssien turvaaminen siihen.

Sertifikaatin uusiminen edellyttää myös näyttöä kehittämissuunnitelman toimenpiteiden käynnistymisestä. Jo käynnistyneiden toimenpiteiden lisäksi olisi hyvä todentaa myös muiden tavoitteiden käynnistymistä. Todentaminen tapahtuu tammikuussa ja siihen järjestetään etätapaaminen, jossa oppilaitos esittelee käynnistyneet toimenpiteet ja päivitetyn toimintasuunnitelman. Oppilaitoksen sertifikaatti on voimassa koko tämän prosessin ajan.

Oulussa 22.12.2025

Jussi Tomberg

OKKA-säätiön rekisteröimä auditoija